

عَلِّمَ الْبَيَانَ كُنْزَ
حَضْرَتِ الرَّحْمَنِ

طرح قرآنی رسم ————— قول اکرم ﷺ با محوریت

سوره مبارکه الرحمن

مکتب قرآن امام رضا (ع)

نویسنده: ریحانه سادات رئیس الساداتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتب قرآن امام رضا (ع)

نویسنده: ریحانه سادات رئیس الساداتی

فهرست

	۱
● معرفی طرح رسول اکرم و دستور العمل اجرای طرح	۲
● سوره مبارکه الرحمن را بشناسیم	۳
● متن سوره مبارکه الرحمن	۴
● ترجمه سوره مبارکه	۶
● روز اول	۱۰
● روز دوم	۱۲
● روز سوم	۱۴
● روز چهارم	۱۶
● روز پنجم	۱۸
● روز ششم	۲۰
● روز هفتم	۲۲
● روز هشتم	۲۴
● روز نهم	۲۶
● روز دهم	۲۸
● روز یازدهم	۳۰
● روز دوازدهم	۳۲
● روز سیزدهم	۳۴
● روز چهاردهم	۳۸
● دعای فرج	۴۰

معرفی طرح رسول اکرم

طرح رسول اکرم، طرح قرآنی سوره محور است که مطابق برنامه ریزی زمانی از پیش تعیین شده در سراسر کشور با محوریت مناطق محروم در ایران و کشورهای اسلامی اجرا می گردد. هدف از این طرح، قرائت و معرفت افزایی نسبت به سوره های مختلف قرآن و مطالب منتخب دینی است. در این طرح تلاش می شود با زبان ساده برگرفته از منابع اصیل اسلامی با صرف کمترین زمان ممکن شناخت قرآنی در میان افراد مختلف جامعه ایجاد گردد. در این دوره طرح رسول اکرم سعی دارد در خصوص سوره مبارکه الرحمن در میان اقشار مختلف جامعه معرفت افزایی نماید.

معرفی طرح رسول اکرم

عَلَيْهِ السَّلَامُ مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ

بامحوریت سوره مبارکه الرحمن

دستورالعمل اجرای طرح

فرهیخته عزیز

برای اجرای طرح سوره مبارکه الرحمن ابتدا تلاوت سوره توسط شما یا یکی از حضار در جلسه یا پخش صوت سوره از طریق موبایل و ... به گوش مستمعان برسد. سپس در هریک از این چهارده روز مطابق همان مطالب متناسب با روز اقدام گردد، ابتدا متن و ترجمه سوره بیان شود محتوای این بخش برگرفته از تفاسیر روایی به ویژه تفسیر المیزان می باشد و سپس به بیان روایاتی در باب روزه پرداخته شود و همچنین در بخش سوم هر روز مناسبت های آن روز از ماه مبارک رمضان بیان می گردد. حسن ختام مراسم هر روز قرائت دعای فرج می باشد. امید است در پایان طرح نسبت به مفاهیم سوره مبارکه الرحمن معرفت مورد رضای خداوند ایجاد گردد.

طرح قرآنی رسول اکرم ﷺ

چرا سوره الرحمن بخوانیم؟

سوره الرحمن از سوره‌های معروف قرآن کریم است که به عروس قرآن مشهور است. امام کاظم علیه السلام می‌فرمایند: هر چیزی عروسی دارد و عروس قرآن سورهی الرَّحْمَنِ است. (مستدرک الوسائل، ج ۴، ص ۳۵۱) این سوره پنجاه و پنجمین سوره قرآن کریم است که در ۷۸ آیه نازل شده و تنها سوره‌ای است که بعد از بسم الله با یکی از اسماء خدای عزوجل آغاز شده و در آن ۳۱ بار آیه **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ** تکرار شده است. در ثواب قرائت آن از امام صادق علیه السلام آمده است: «مستحب است که سورهی الرَّحْمَنِ را در روز جمعه پس از نماز صبح بخوانی و هرگاه گفתי: **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ** بگویی: پروردگارا! هیچ یک از نعمت‌های تو را تکذیب نمی‌کنم.» (الکافی، ج ۳، ص ۴۲۹) و همچنین می‌فرمایند: «خواندن سورهی الرَّحْمَنِ و مداومت به آن را ترک نکنید، این سوره در قلب منافقان جای نمی‌گیرد.» (ثواب الأعمال، ص ۱۱۶) از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز روایت شده: «هرکس این سوره را بخواند، خداوند ضعف او را می‌پوشاند و شکر آنچه را به او ارزانی داشته است به جا می‌آورد.» (المصباح للکفعمی، ص ۴۴۶) در این سوره نعمت‌های عمومی خداوند متعال در دنیا و آخرت به رخ کشیده می‌شود که همگان امکان بهره بردن از آن را دارند. نام رحمان رحمت عمومی خدا را بیان می‌کند و ابتدای سوره‌ای که انواع نعمت‌های دنیوی و اخروی را که مایه نظم جهان است بیان می‌کند، نام الرحمن آورده شده است. سوره الرحمن را در دو بخش می‌توان ارزیابی نمود بخش اول به نعمت‌های دنیایی خداوند می‌پردازد و قسمت دوم به نعمت‌های اخروی می‌پردازد و به ترتیب بیان نعمت‌ها و جایگاه هر کدام از آیه‌های **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ** باید دقت شود. ابتدای سوره پس از اسم الرحمن آموزش قرآن، خلقت انسان و تعلیم بیان را می‌فرماید سپس به خلقت و زیبایی‌های آسمان و زمین می‌پردازد. آیه ۱۳ و ۱۴ به ماده خلقت انسان و جن توجه می‌دهد و سپس مسئله فصل‌ها و خلقت و زیبایی‌های دریا را به رخ می‌کشد. پس از آن شرایط فنا و بقای اهل دنیا را مطرح می‌کند و در ناتوانی اهل دنیا مسئله روز قیامت و شرایط ویژه آن به عنوان زیبایی‌های عالم بیان می‌شود. در ادامه ابتدا شرایط جهنم و سپس در دو نوبت دو بهشت اهل خوف از مقام خداوند و دو بهشت زیرین و شرایط ویژه آنان تا آیه آخر سوره مطرح می‌شود و در انتها با تبارک الله (اسم خداوند بابت این همه نعمت) پایان می‌یابد.

۱. لِكُلِّ شَيْءٍ عَرُوسٌ وَعَرُوسُ الْقُرْآنِ سُورَةُ الرَّحْمَنِ حَلَّ ذِكْرُهُ

۲. يُشْتَحَبُ أَنْ تَقْرَأَ فِي دُبْرِ الْغَدَاةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الرَّحْمَنِ كَلِمَاتُهَا تَقُولُ كَلِمَاتُ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ لَا يَشِيءُ مِنَ الْآتِكِ رَبُّ أَكْذِبُ.

۳. اتَدَعُوا قِرَاءَةَ سُورَةِ الرَّحْمَنِ وَالْقِيَامَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَقْرَأُ فِي قُلُوبِ الْمُنَافِقِينَ

۴. مَنْ كَتَبَهَا وَعَلَّقَهَا عَلَيْهِ أَمِنْ وَهَانَ عَلَيْهِ كُلُّ أَمْرٍ صَغِيرٍ وَإِنْ عُلِّقَتْ عَلَى مَنْ يَوْمَئِذٍ يُبْرَأُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ١ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ٢ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٣ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٤
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ٥ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٦ وَالسَّمَاءُ
 رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٧ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ٨ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ
 بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ٩ وَالْأَرْضُ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ١٠ فِيهَا
 فَكِهَةٌ وَالتَّحُلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ١١ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ
 ١٢ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ١٣ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
 كَالْفَخَّارِ ١٤ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ ١٥ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ١٦ رَبِّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبِّ الْمَغْرِبَيْنِ ١٧ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ١٨ مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ١٩ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ
 ٢٠ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢١ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ
 ٢٢ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٣ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ
 كَالْأَعْلَامِ ٢٤ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٥ كُلٌّ مَنْ عَلَيْهَا
 فَانٍ ٢٦ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ٢٧ فَبِأَيِّ آلَاءِ
 رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٨ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ
 هُوَ فِي شَأْنٍ ٢٩ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٠ سَنَفَعُ لَكُمْ
 أَيُّهُ الثَّقَلَانِ ٣١ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٢ يَامَعْشَرَ الْجِنِّ
 وَالْإِنسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
 فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ٣٣ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٤
 يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ٣٥ فَبِأَيِّ آلَاءِ
 رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٦ فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ

متن: سوره مبارکه الرحمن

عَلَّمَ الْبَيَانَ كَمَا ضَرَبَتْ آيَاتُ

بِأَمْحُورِ سُوْرَةِ مَبَارَكَةِ الرَّحْمَنِ

طرح قرآنی رسول اکرم ﷺ

﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا
جَانٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾ يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ
فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ
الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آناً ﴿٤٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٥﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ﴿٤٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ
تَجْرِيَانِ ﴿٥٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥١﴾ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ
زَوْجَانِ ﴿٥٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٣﴾ مُتَكَيِّينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا
مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾ فِيهِنَّ
قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٥٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٩﴾
هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿٦٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦١﴾
وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٣﴾ مُدْهَامَّتَانِ ﴿٦٤﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٥﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّخَتَانِ ﴿٦٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٧﴾ فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾ فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ
قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾ مُتَكَيِّينَ عَلَى رَفْرَفٍ
خُضِرٍ وَعَبَقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَارَكَ اسْمُ
رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

به نام خداوند بخشنده مهربان

خداوند رحمان ❶ قرآن را آموزش داد ❷ انسان را آفرید ❸ به او بیان آموخت ❹ خورشید و ماه بر اساس حسابی [دقیق] ❺ در جریانند ❻ گیاه و درخت همواره [به پیشگاه حق] سجد می‌کنند ❼ آسمان را [بالای زمین] برافراشت، و [برای همه] امور مادی و معنوی [میزان] سنجش قرار داد ❽ برای اینکه در ترازو [از حد لازم] تجاوز نکنید ❾ [در سنجیدن اشیاء] عدالت را رعایت کنید و [در دادوستد] از میزان نگاهید ❿ و زمین را برای [بهره‌مندی] مردمان نهاد ⓫ که در آن انواع میوه‌ها و نخل‌ها با خوشه‌های غلاف‌دار است ⓬ و نیز در آن دانه‌های سبوس‌دار و گیاهان [رنگارنگ] خوشبوست ⓭ پس [ای جنّ و انس] کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓮ انسان را از گلی خشکیده چون سفال آفرید ⓯ و جنّ را از شعله‌های صاف و بدون دود آتش به وجود آورد ⓰ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓱ پروردگار دو مشرق و پروردگار دو مغرب است ⓲ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓳ دو دریا [ی شیرین و شور] را به هم درآمیخت، در حالی که همواره به هم پیوسته و تلاقی دارند ⓴ [ولی] میان آن دو حایلی است که [به هم] تجاوز نمی‌کنند [در نتیجه باهم مخلوط نمی‌شوند]! ⓵ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓶ از آن دو [دریا] لؤلؤ و مرجان بیرون می‌آید ⓷ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓸ کشتی‌های کوه‌آسای بادبان برافراشته که در دریاهاست، در سیطره اراده و مالکیت اوست ⓹ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓺ همه زمینیان فانی‌شدنی‌اند ⓻ و فقط ذات باشکوه و ارجمند پروردگارت باقی است ⓼ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓽ هر که در آسمان‌ها و زمین است [وسائل تأمین‌کننده نیازهایش را] از او درخواست می‌کند، و او هر روز در کاری است ⓿ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓾ ای انس و جنّ! یقیناً به [حساب] شما خواهیم پرداخت ⓿ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓿ ای گروه جنّ و انس! اگر می‌توانید از کرانه‌های آسمان و زمین بیرون روید پس بیرون روید، ولی جز با قدرتی ویژه نمی‌توانید بیرون روید ⓿ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓿ [در قیامت] بر شما شعله‌هایی بی‌دود از آتش، و دود آتش‌آلود فرستاده می‌شود، و نمی‌توانید یکدیگر را [برای دفع آن] یاری دهید ⓿ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓿ در آن هنگام آسمان بشکافد و همانند چرمی گلگون گردد ⓿ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ⓿

ترجمه سوره مبارک الرحمن

عَلَيْهِ السَّلَامُ مُحَمَّدٌ رَحْمَةُ اللَّهِ

بسم‌حریت سوره مبارک الرحمن

طرح قرآن رسول اکرم ﷺ

۶

در آن روز از گناه هیچ انس و جَنّی [به سبب روشن بودن

اوضاع و احوالش] پرسیده نمی‌شود ﴿۳۴﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۳۵﴾ گناه‌پیشگان را از نشانه‌هایشان می‌شناسند، پس موهای جلوی سر و پاهایشان را می‌گیرند [و به دوزخشان می‌اندازند] ﴿۳۶﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۳۷﴾ این دوزخی است که گناه‌پیشگان منکر آن بودند ﴿۳۸﴾ میان آتش و آبی بسیار داغ و سوزنده رفت و آمد می‌کنند! ﴿۳۹﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۴۰﴾ برای کسی که از ایستادن در پیشگاه پروردگارش [برای حسابرسی] بترسد و دو بهشت است ﴿۴۱﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۴۲﴾ [دو بهشتی] که دارای درختانی پر شاخ و برگ و باطراوتند ﴿۴۳﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۴۴﴾ در آن دو [بهشت] همواره دو چشمهٔ پُر آب جاری است ﴿۴۵﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۴۶﴾ در آن [دو بهشت] از هر میوه‌ای دو گونهٔ متفاوت وجود دارد ﴿۴۷﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۴۸﴾ [بهشتیان] بر بسترهایی که آستری آن‌ها از حریر ستبر است تکیه می‌زنند، و میوه‌های رسیدهٔ آن دو بهشت [به آسانی] در دسترس است ﴿۴۹﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۵۰﴾ در آن‌ها زنانی هستند که فقط به شوهرانشان عشق می‌ورزند که پیش از آن شوهران، دست هیچ انس و جَنّی به آنان نرسیده است ﴿۵۱﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۵۲﴾ آن زنان [در زیبایی و جذابیت] گویی یاقوت و مرجانند ﴿۵۳﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۵۴﴾ آیا پاداش نیکی جز نیکی است؟ ﴿۵۵﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۵۶﴾ به جز آن [دو بهشت]، دو بهشتِ دیگر نیز برای آنان فراهم است ﴿۵۷﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۵۸﴾ سرسبزی آن دو [بهشتِ دیگر و طراوت درختانش] به اوج زیبایی رسیده است ﴿۵۹﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۶۰﴾ در آن دو [بهشتِ دیگر همواره] دو چشمهٔ جوشان [و در حال فوران] است ﴿۶۱﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۶۲﴾ در آن دو بهشت [انواع] میوه‌ها و درخت خرما و انار است ﴿۶۳﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۶۴﴾ در آن‌ها زنانی نیکو سیرت و زیبا صورتند ﴿۶۵﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۶۶﴾ حوریانی پرده‌نشین که در خیمه‌هایند ﴿۶۷﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۶۸﴾ پیش از شوهرانِ بهشتی خود، دست هیچ انس و جَنّی به آنان نرسیده است ﴿۶۹﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۷۰﴾ [بهشتیان] بر بالش‌های سبز و فرش‌های زیبا و فاخر تکیه می‌زنند ﴿۷۱﴾ پس کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟ ﴿۷۲﴾ نام پروردگارِ پُر شکوه و ارجمندت [همیشه] خجسته و پُر خیر است ﴿۷۳﴾

عَلَّامُ الْبَيَانَ كُنْذُ حَضْرَتِ الرَّحْمَنِ

طرح قرآنی رسول اکرم ﷺ با محوریت

سوره مبارکه الرَّحْمَنِ

مکتب قرآن امام رضا (ع)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ❶ عِلْمُ الْقُرْآنِ ❷ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ❸ عِلْمُهُ الْبَيَانُ ❹

به نام خداوند رحمتگر مهربان

خداوند رحمن ❶ قرآن را تعلیم فرمود ❷ انسان را آفرید ❸ و به او بیان را تعلیم کرد ❹

تفسیر آیات

الرحمن در قرآن کریم فقط اسم خداوند است و اسم شخص دیگری نیست. این واژه در بسم الله الرحمن الرحيم ۱۱۴ بار در قرآن کریم آمده است و در متن قرآن بیشتر از ۵۰ بار آمده است. اسم الرحمن یک آیه از قرآن کریم است که معنای آن از رحمت خداوند حکایت دارد و عموماً به رحمت عامه الهی تعبیر می‌شود که شامل همگان است. جمله علم القران آغاز شمارش نعمت‌های الهی است و اولین نعمت خداوند قرآن است. امام رضا علیه السلام در مورد علمه البیان می‌فرماید: خداوند به محمد صلی الله علیه و آله قرآن را آموخت.

خداوند انسان را خلق کرد و به او بیان را آموخت. این دو از نعمت‌های بزرگ خداوند هستند. بیان در واقع به معنای پرده برداری از هر چیز است. البته امام رضا علیه السلام در مورد آیه ۳ و ۴ می‌فرماید: او علی بن ابی طالب علیه السلام است. خداوند بیان هر چیزی را که مردم به آن نیاز دارند به او آموخته است. (بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۶۷)^۱

روز
اول

آیات ۱ الی ۴ سوره مبارک الرحمن

عَلَّمَ الْبَيَانَ لِمَنْ هُوَ خَيْرُ مَنْزِلٍ

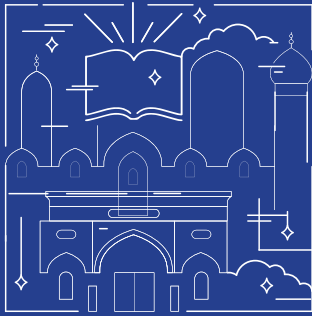

بِأَمْرِ رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ

طرح قرآنی رسول اکرم صلی الله علیه و آله

۱۰

۱. عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرَّضَا علیه السلام قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى خَلَقَ الْإِنْسَانَ عِلْمُهُ الْبَيَانُ قَالَ ذَلِكَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام عِلْمُهُ اللَّهُ تَعَالَى بَيَانُ كُلِّ شَيْءٍ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ النَّاسُ.

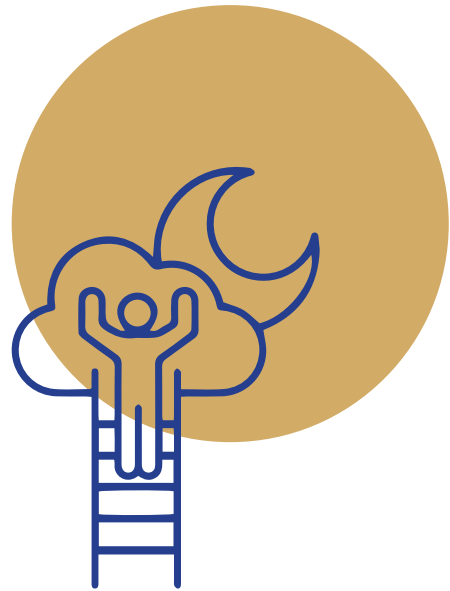
مناسبت‌های ماه

رمضان

۷ رمضان

درگذشت حضرت ابوطالب که ایشان عموی پیامبر ﷺ و پدر امیرالمومنین بودند و همسرشان خانم فاطمه بنت اسد است. وی، تا زمان حیات، ریاست بنی هاشم را عهده‌دار بود، و اجازه نمی‌داد قریش، به پیامبر ﷺ گستاخی بکند. از حضرت امام باقر علیه السلام فرمودند: لو وضع إيمان أبي طالب في كفة ميزان وإيمان هذا الخلق في الكفة الأخرى لرجح إيمانه؛ (اگر ایمان ابوطالب در یک کفه ترازو و ایمان این مردم در کفه دیگر قرار گیرد، ایمان او سنگین تر است).

(شرح نهج البلاغه، ابن‌ابی‌الحدید، ج ۳، ص ۳۱۱ [ج ۱۴، ص ۶۸، نامه ۹].)

روایاتی در باب روزه

خداوند روزه را واجب کرد تا به وسیله آن اخلاص خلق را بیازماید.

(نهج البلاغه، حکمت ۲۵۲)

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۝ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ
يَسْجُدَانِ ۝ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۝ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۝
وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۝

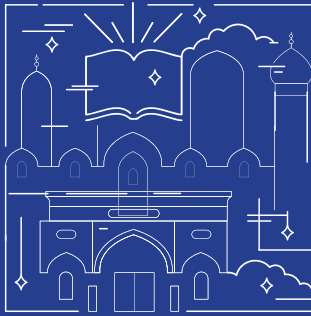
خورشید و ماه بر طبق حساب منظمی می گردند ۵ و گیاه و درخت
برای او سجده می کنند ۶ و آسمان را برافراشت و میزان و قانون (در
آن) گذاشت ۷ تا در میزان طغیان نکنید (و از مسیر عدالت منحرف
نشوید) ۸ وزن را بر اساس عدل برپا دارید و در میزان کم نگذارید ۹

تفسیر آیات

خورشید و ماه به عنوان نعمت بزرگ خداوند بر اساس حساب مشخصی
که خداوند آن را تنظیم کرده است، در حال حرکت هستند و از آن تخلف
نمی کنند و برای ما روز و ماه و سال و تنظیم زمان میسر می شود و این از
نعمت های خداوند متعال است. همچنین گیاهان خداوند را عبادت
می کنند. نجم هر رویدنی است که از زمین سر بر می آورد و ساقه ندارد.
در آیات ۷ و ۸ و ۹ کلمه میزان آمده است که علامه طباطبایی معتقد است
در آیه ۷ معنای کلی میزان هر چیزی است که به وسیله آن حق از باطل
و راست از دروغ و عدل از ظلم و فضیلت از ذیلت تمیز داده شود. ولی
در آیه ۸ و ۹ مقصود از میزان طغیان نکردن در سنجش و اجرای قسط و
عدالت در وزن کردن و کم نگذاشتن در آن است.

نه تنها خورشید و ماه و ایجاد زمان تنظیم شده از نعمت های خداوند
است بلکه حدود و اندازه و رعایت آن نیز از نعمت های خداوند متعال
است.

در روایتی از امام رضا علیه السلام در مورد این آیات سوال شد ایشان فرمودند:
منظور از السَّمَاء؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می باشد که خداوند او را به نزد خود
بالا برد و منظور از المِيزَان؛ امیر المؤمنین علیه السلام می باشد که خداوند او را در
میان خلق خود منصوب کرده است. (القمی، ج ۲، ص ۳۴۳/ نور الثقلین/ البرهان/
بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۸۸). همچنین راجع به أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ، فرمودند:

مناسبت‌های ماه

رمضان

۷ رمضان

مأمون پس از آن که در روز دوشنبه هفتم ماه رمضان سال ۲۰۱ هـ ق در «مرو» ولیعهدی را بر امام رضا علیه السلام تحمیل کرد و عهدنامه ولایت عهدی امام علیه السلام را امضاء نمود و قرار شد مجلسی برپا شود. وقتی که با حضرت رضا به ولایت عهدی بیعت شد مردم پروانه وار در اطراف او گرد آمده و او را مبارک باد گفتند. امام علیه السلام به جانب آن‌ها اشاره کرد، همگی ساکت شدند سپس مضمون مطالبی را که پشت ورق عهدنامه مرقوم فرموده بود، برای مردم بیان داشت.

یعنی از امام نافرمانی نکنید (بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۶۷/ بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۱۷۱/ القمی، ج ۲، ص ۳۴۳) در مورد آیه ۹ نیز حسین بن خالد می‌گوید از امام رضا علیه السلام پرسیدم: «وَأَقِمْوَا الْوِزْنَ بِالْقِسْطِ به چه معنا است؟» فرمود: «یعنی امام را با عدالت برپا دارید (یاری کنید)». گفتم: «وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ چه معنایی دارد؟» فرمود: «از حق امام نگاهید و به او ظلم نکنید. (بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۸۸/ نور الثقلین/ القمی، ج ۲، ص ۳۴۳/ بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۱۷۱)

روایاتی در باب روزه

امام علی علیه السلام؛ روزه پرهیز از حرام‌ها است همچنانکه شخص از خوردنی و نوشیدنی پرهیز می‌کند.

(بحار ج ۹۳، ص ۲۴۹)